

Solymosi Ferenc

A KÖZPONTI LOGISZTIKA FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGE

Absztrakt

A Magyar Honvédség központi logisztikai rendszere többszöri átalakításon ment keresztül. A folyamat hosszú évek óta tart, és minden valószínűség szerint folytatódik. Jelen cikkben olyan hatékonyságnövelő fejlesztési lehetőségek kerülnek elemzésre, melyek vonzata nem igényel jelentősebb átalakítást, viszont a központi logisztikával szemben támasztott követelmények hatékonyabb kielégítésére irányul.

Kulcsszavak: lajstromozás, szabályzat korszerűsítés, feltöltöttség, egységes felkészítés, modern nyilvántartás

Bevezetés

A Magyar Honvédség központi logisztikai rendszere az MH Logisztikai Központ (továbbiakban: MH LK), valamint alárendeltségében - az MH Logisztikai Ellátó Központ és az MH Veszélyesanyag Ellátó Központ fúziójából - létrejött MH Anyagellátó Raktárbázis (továbbiakban MH ARB) megalakításával 2013-ban gyökeresen átalakult.¹

Az átalakítás legfőbb célja az volt, hogy a központi logisztikai rendszer az MH valamennyi katonai szervezete részére egységes logisztikai ellátást nyújtson, függetlenül a szervezet alárendeltségétől.

A 2013-ban végrehajtott átalakítás csupán az első lépés volt, hiszen a központi logisztikai támogatás nem csupán az eszköz- és szakanyagellátást, valamint az azokhoz kapcsolódó adminisztratív és kiszolgálási feladatokat jelenti. A központi logisztikai rendszer 2015-ben újabb szervezeti átalakításon esett át az MH Katonai Közlekedési

¹ A védelemgazdasági és központi logisztikai feladatokat ellátó szervezetek átalakításával összefüggő feladatokról szóló 30/2013. (V. 17.) HM utasítás

Központ, valamint az MH Légijármű Javítóüzem MH LK alárendeltségébe utalásával.²

Az elmúlt három év működési, valamint a nemzetközi tapasztalatok alapján szükséges a kialakított logisztikai struktúra áttekintése a hatékonyság növelése szempontjából.

Logisztikai haderőtervezés fejlesztésének lehetősége

A Magyar Honvédség Logisztikai Központ nem rendelkezik szervezetszerű haderőtervezési szervezeti elemmel. A központi logisztikai támogatás megszervezéséhez, az anyagi-technikai harcérték-jelentés összeállításához, a készenléti és készülségi alegységek (zászlóalj harccsoport - ZHCS, NATO Reagáló Erők - NRF, Visegrádi 4-ek Európai Unió Harccsoport - V4 EUBG stb.) és a missziók ellátási tervéhez elengedhetetlenül szükséges a Magyar Honvédség béke, hadi és ideiglenesen felállított állománytábláinak, felszerelési jegyzékének naprakész feldolgozása, az állománytáblás és normás logisztikai eszközök lajstromozása.

A Logisztikai Központban 2015. évben az érvényben lévő béke és hadi állománytáblákon felül 181 db állománytábla-helyesbítő ív érkezett, míg a lajstromban³ szereplő állománytáblás eszközök tételszáma az alábbi:

– fegyverzettechnika:	398 tétel;
– páncélos-, és gépjárműtechnika:	257 tétel;
– repülőműszaki:	110 tétel;
– elektronikai:	623 tétel;
– műszaki szaktechnika:	185 tétel;
– vegyivédelmi-technika:	45 tétel;
– mérésügyi:	42 tétel;
– kiképzés-technikai:	9 tétel;

² A Magyar Honvédség egyes katonai szervezetei feladatrendszerének módosításával kapcsolatos feladatok végrehajtásáról szóló 57/2015. HVKF parancs

³ Magyar Honvédség Állománytábláiban alkalmazandó hadfelszerelések lajstroma (Nyt. szám: 1526/216/54-36/2014)

– élelmezés:	13 tétel;
– üzemanyag-technika:	27 tétel;
– ruházati:	2 tétel;
– humántechnikai:	9 tétel;
– térképészeti szakterület:	32 tétel;
– közlekedéstechnikai:	42 tétel.

Mindösszesen: 1.794 tétel

A központi logisztikai feladatok tervezéséhez indokolt egy haderő-tervezési elem létrehozása az MH Logisztikai Központ szervezetében az alábbi feladatrendszerrel:

- a katonai szervezetek béke és hadi állománytáblái logisztikai részének, missziók, készenléti erők ideiglenes felszerelési jegyzékének feldolgozása, naprakész állapotban tartása;
- az anyagi-technikai harcérték-jelentés jelentő táblázatainak kidolgozása, a rendszeresített rovatok folyamatos aktualizálása a beérkezett adatok alapján, az összesített jelentés felterjesztése;
- az MH-szintű logisztikai képességhiányok feltárása, részképességek kidolgozása;
- az állománytáblás és normás logisztikai szakanyagok lajstromozása;
- az MH LK és alárendeltségébe tartozó katonai szervezetek béke és hadi állománytábláinak, azok módosításainak kidolgozása.

Központi logisztikai doktrinális és szabályzatfejlesztési képesség (LOGTRADOC) fejlesztés lehetősége

A szabványosítási feladatokat MH-szinten az MH Kiképzési és Doktrinális Központ (MH KDK) végzi. Jelenleg a Magyar Honvédséget 353 db anyagi tartalmú és 37 db műveleti tartalmú logisztikai STANAG érinti, továbbá az érvényben lévő 1.597 db szakmai sza-

bályzatból 1.142 db (72%) logisztikai tartalmú⁴, melyek jelentős része idejétmúlt, korszerűsítésük a folyamatos logisztikai átszervezések következtében elmaradt. A logisztikai szakági kiadványok szakmák szerinti bontásban:

– általános logisztikai (Ált):	7 db;
– páncélos (Pc):	17 db;
– gépjármű (Gjmű):	53 db;
– légvédelmi (Lé):	2 db;
– repülő (Re):	539 db;
– műszaki (Mű):	53 db;
– vegyivédelmi (Vv):	1 db;
– hadihajós (Hhj):	6 db;
– általános hadtáp (Htp):	8 db;
– élelmezési (Élm):	7 db;
– üzemanyag (Üza):	13 db;
– közlekedés (Közl):	4 db;
– lövészfegyverzeti (Löfe):	38 db;
– páncélosfegyverzeti (Pcfe):	48 db;
– tüzérfegyverzeti (Tüfe)	47 db;
– légvédelmi-fegyverzeti (Léfe)	112 db;
– rádiótechnikai-fegyverzeti (Rtfe):	76 db;
– beruházás (Beruh):	1 db;
– repülőfegyverzeti (Refe):	19 db;
– különleges fegyverzeti (Kfe):	4 db;
– különleges légvédelmi (Klé):	1 db;
– különleges légvédelmi-fegyverzeti (Kléfe):	32 db;
– segédberendezések (Sb):	54 db.
Összesen:	1.142 db.

⁴ A Magyar Honvédség hatályos nyílt és különleges nyílt szolgálati könyvek szakmai felelős jegyzéke (Nyt. szám: 85-49/2015, MH KDK kiadvány)

Véleményem szerint szükséges egy olyan szervezeti elem rendszerbe állítása, amely összefogja és koordinálja a speciális logisztikai szakkiképzésekkel, a logisztikai tartalmú doktrínákkal, valamint szabályzatokkal kapcsolatos feladatokat. A szervezeti elem részére az alábbi feladatrendszer javasolt:

- a logisztikai szakterület képviselője az MH szabványosítási testületében, valamint részvétel a NATO logisztikai témájú szabványosítási testületi ülésein;
- bedolgozás az MH Központi Doktrinális Adatbázisába, és az MH Központi Doktrinális Adattár logisztikai témájú részének működtetése és fejlesztése;
- az MH LK Műveleti Szabványosítási és Doktrinális Bizottság működtetése;
- az MH logisztikai témájú szabályzatfejlesztési tevékenységnek MH-szintű koordinálása;
- logisztikai tapasztalat-feldolgozó tevékenység vezetése;
- a Logisztikai Központ, valamint alárendelt katonai szervezetek tapasztalat-feldolgozó feladatok ellátására rendszeresített, illetve kijelölt állományának felkészítése és továbbképzése;
- az MH-szintű logisztikai szabályzók kiadásával, valamint módosításával kapcsolatos kidolgozó tevékenység tervezése, szervezése, koordinálása;
- a központi logisztikai kiképzések tervezése, szervezése, koordinálása és ellenőrzése, a logisztikai kiképzési és szakkiképzési programok folyamatos, igényekhez történő igazítása;
- a központi logisztikai koncepciók kidolgozása, az állománytáblás és normás logisztikai szakanyagok lajstromozása.

A javasolt szervezeti elem szakmai tevékenységét szoros együttműködésben végezné az MH KDK szakmai szervezeteivel.

Központi logisztikai szakkiképzések koncentrációja

A kormányzat célul tűzte ki, hogy a Magyar Honvédséget minden tekintetben alkalmassá tegye az Alaptörvényben és a Honvédelmi törvényben rögzített alapvető köteletségének teljesítésére, a haza védelmére és az önkéntes kötelezettségvállalásokon, felajánlásokon

alapuló feladatok ellátására. Ennek megfelelően a Magyar Honvédség humán stratégiájának⁵ célja a korábbi években tapasztalt kedvezőtlen folyamatok, problémák kezelése.

A Magyar Honvédségben kialakult jelentős létszámhiány miatt a jól kiképzett személyi állománnyal történő visszapótlás hosszán elhúzódó folyamatnak bizonyul. A jelenleg mintegy 5.000 fős létszámhiány jelentős része logisztikai szakállomány, illetve harc- és gépjárművezető. A jelenlegi kiképzési eljárások, tematikák nem képesek az ilyen nagymértékű és elhúzódó feltöltési és kiképzési igényeket teljes mértékben kielégíteni, a logisztikai kiképzési rendszer újragondolását teszik szükségessé.

Az általános kiképzési struktúra átgondolása már megkezdődött, hiszen a jelenlegi törekvéseknek megfelelően a Magyar Honvédség önkéntes tartalékos rendszerének fejlesztésére tíz helyőrségben kiképző századok kerültek felállításra, melyek képesek alapkiképzések végrehajtására. A katonai szervezetekhez bevonuló, valamint már meglévő logisztikai szakállomány, valamint harc- és gépjárművezetők egységesített általános, valamint speciális logisztikai szakkiképzése, felkészítése elengedhetetlenül szükséges.

A Magyar Honvédség logisztikai kiképzési irányelveit, egyéni szak kiképzési, valamint kötelék kiképzési feladatait a Honvéd Vezérkar főnöke az éves kiképzési intézkedésében szabályozza⁶. A logisztikai egyéni szakkiképzések az alapkiképzés után az MH ARB kijelölt bázisain összevont szakalapozói, valamint az MH ARB és az MH ÖHP kijelölt bázisain tanfolyam-jellegű szakági kiképzés keretében kerülnek végrehajtásra.

Jelenleg a központi logisztika felelősségi körébe az alábbi speciális szakkiképzések tartoznak:

- páncélos- és gépjárműtechnikai raktáros/raktárvezető továbbképzés;
- elektronikai raktáros/raktárvezető továbbképzés;

⁵ Jelenleg „a Magyar Honvédség humánstratégiája a 2012–2021 közötti időszakra” kiadásáról szóló 79/2011. (VII. 29.) HM utasítás

⁶ Jelenleg a Magyar Honvédség 2016 - 2017 – 2018. évi kiképzési feladatairól szóló 364/2015. HVKF intézkedés

- vegyvédelmi szakképzettséggel nem rendelkező vegyvédelmi raktárosok képzése;
- ételmezési raktáros/raktárvezető továbbképzés;
- humán szakanyag raktáros/raktárvezető továbbképzés;
- hűtőkonténer-kezelő továbbképzés (URAL4320, Thermo King TM SDZ);
- ruházati raktáros, raktárvezető továbbképzés;
- térképanyag raktárvezető, raktáros továbbképzés;
- fegyverzettechnikai (lőszer) raktáros továbbképzés;
- műszaki harcanyagraktáros, raktárvezető továbbképzés;
- üzemanyag-bevizsgáló laboráns;
- üzemanyag szakképzettséggel nem rendelkező üzemanyag-raktárvezetők kiképzése;
- repülőműszaki raktárkezelő;
- üzemanyagtöltő-gépjármű kezelő;
- kiképzés-technikai eszközkezelő;
- ADR⁷ szilárd alaptanfolyam (külső vállalkozóval, szerződés keretében);
- ADR folyékony alaptanfolyam (külső vállalkozóval, szerződés keretében);
- emelőgép-kezelők (OKJ) és targoncakezelők (OKJ) kiképzése (külső vállalkozóval, szerződés keretében);
- emelőgép ügyintéző képzés (OKJ), (külső vállalkozóval szerződés keretében);
- ADR darabáros alaptanfolyam + 1. áruosztály képzés (külső vállalkozóval, szerződés keretében);
- IATA 6. 10.⁸ légi veszélyes árukezelő szaktanfolyam (külső vállalkozóval, szerződés keretében)
- túlsúlyos, túlméretes közúti szállítmánykísérő szaktanfolyam (külső vállalkozóval, szerződés keretében);

⁷ Az **ADR** a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás

⁸ IATA - International Air Transport Association - Nemzetközi Légi Szállítási Szövetség

- LOGFAS / LOGREP⁹ felhasználó szintű tanfolyam;
- LOGFAS / EVE, EVE WEB, CORSOM¹⁰ felhasználói tanfolyam;
- LOGFAS / ADAMS¹¹ felhasználói tanfolyam;
- OKKER¹² tanfolyam;
- Légijárművek harctéri sérüléssel javítása.

A különböző bázisokon végrehajtott kiképzések színvonala nagyban függ a bázisok infrastrukturális lehetőségeitől, rendelkezésre álló oktatási szakanyagaitól, a személyi állomány felkészültségétől. Mivel a bázisokon a kiképzéseket nem szervezetszerű oktatók végzik, így a képzés színvonalát a bázisokon dolgozók alaprendeltetéséből adódó elfoglaltsága, leterheltsége nagyban befolyásolja.

A logisztikai szakkiképzéseken túl a katonai szervezetek alapvető érdeke, hogy a beosztásba helyezett katona megszerezze osztályos fokozatát, hiszen az osztályos fokozathoz kötött beosztásokban szolgálatot teljesítő részére az osztályos fokozat megszerzése kiképzési követelmény, melyet beosztásba helyezését követő egy éven belül meg kell szereznie.

A logisztikai szakállomány nagymértékű feltöltetlensége miatt további problémát okoz, hogy osztályos fokozat nélkül a katona haditechnikai eszközt önállóan nem kezelhet, és technikai kiszolgálást nem végezhet¹³, tehát az osztályos fokozat megszerzéséig nem lehet vele teljes értékű szakemberként számolni.

Ebben a tekintetben is tapasztalható, hogy:

- a katonai szervezetek logisztikai szakállományának kiképzésére a katonai szervezetek nem rendelkeznek megfelelő kapacitással;

⁹ LOGFAS (Logistics Functional Area Services), LOGREP (Logistics Reporting)

¹⁰ Effective Visible Execution (EVE); Coalition Reception, Staging and Onward Movement (CORSOM)

¹¹ Allied Deployment and Movements System (ADAMS)

¹² OKKER - Oktatási, Kiadói és Kereskedelmi Zrt.

¹³ Az osztálybasorolás rendjéről szóló 72/2009. (VIII. 28.) HM utasítás

- a beosztásban lévő logisztikai személyi állomány statikus leterheltsége nem teszi lehetővé a logisztikai szakállomány megfelelő minőségű felkészítését, továbbképzését, átképzését;
- nem rendelkeznek teljes mértékben az oktatáshoz szükséges infrastrukturális feltételekkel, oktató szakanyagokkal.

Ugyanakkor a beosztásba helyezett katona osztályos fokozatának mielőbbi megszerzése az önálló munkavégzéshez elengedhetetlenül szükséges. Ezen sürgető szükséglet ilyen feltételekkel történő kielégítésének elmaradása a katonák gyenge kiképzéséhez, sablonos, formális vizsgáztatásához vezethet.

A legnagyobb problémát a gépjárművezetők kiképzése jelenti. A több mint 1.000 fős gépjárművezető-hiány feltöltése a katonai szervezetek részére igen komoly személyi és logisztikai problémát jelent.

A gépjárművezetők képzéséhez 10 óra technikai, 26 óra vezetési, az „E” kategóriás ismeretekhez további 9 óra, a veszélyes anyagszállításhoz 6 óra kiképzési óraszám, 120 - 205 km/fő gyakorlati oktatás szükséges, ami a jelenlegi üres beosztásokra vetítve 120.000 - 205.000 km felhasználását, valamint 36.000 kiképzési órát jelent.

A gépjárművezetők kiképzése nem egységes. A katonai szervezetek nagy része nem rendelkezik a kiképzéshez szükséges tanpályákkal, a tanpályák rendszeres berendezése időigényes (fedezék, egyes szűk átjáró, nyompálya, vizesárok, szlalom, „S” alakú szűk átjáró, lövészárók, lépcső stb.).

A gépjárművezetők kritikusan lecsökkent száma és leterheltsége nem engedi meg, hogy a tapasztalt harc- és gépjárművezetők ciklikusan kiképzéseket folytassanak, mivel a napi élet (kiszolgálás, gyakorlatok stb.) lekötik a kiképzéshez szükséges kapacitásukat.

A technikai kiszolgálások végrehajtásának alacsony színvonala jelentős részben visszavezethető a tapasztalt technikai állomány korábbi kiválására.

A rendszerben lévő technikai szakállomány az ismerethiány vagy leterheltség miatt nem képes a gépjárművezetők részére hatékony technikai ismeretek oktatására, ez viszont az eszközök hiányos karbantartását, állapotuk romlását eredményezi, végső soron pedig jelentős többletköltséget okoz a karbantartatlanságból bekövetkezett meghibásodások javítása.

A különböző általános (ellátó), valamint speciális (javító, raktáros, szakács stb.) logisztikai beosztásokba kerülő altiszti, legénységi állomány mellett napjainkban szükséges a tartalékos állomány felkészítése keretében logisztikai alapismeretek, logisztikai képzések egységes rendszerbe történő integrálása.

A katonai szervezetek a logisztikai alapismereteket, szakmai ismereteket az érvényben lévő kiképzési program¹⁴ alapján - de a meglévő feltételek mellett -, különböző minőségben hajtják végre.

A gépjárművezetők, valamint a technikai eszközök kezelő szakállomány rendszeres, évenkénti osztálybasoroló vizsgáztatása a kijelölt katonai szervezetek részére állandóan ismétlődő leterheltséget okoz. Tekintettel arra, hogy a feladatok nem teszik lehetővé a vizsgára kötelezett állomány egyidejű jelenlétét, ezért a vizsgáztatásokat több alkalommal szükséges megismételni, ami jelentős adminisztratív és logisztikai terhet jelent (vizsgabizottság kijelölése, felkészítése, vizsgakérdések kidolgozása, értékelése, tanpályák berendezése, bontása, esetenként oszlopmenet-bejelentés, útvonalengedély-kérelem stb.).

A mesterfokozatú vizsga megszervezéséhez és végrehajtásához nagy szakmai tudás szükséges, amely biztosítja a mesterfokozatot szerzett katonák szakmai elismertségét.

A katonai szervezetek logisztikai szakállományának egységes tematika szerint felépített magasszintű kiképzése érdekében indokoltnak látom egy logisztikai kiképző központ felállítását az MH LK alárendeltségében, mely aktualizálja és az igények alapján átdolgozza a nem logisztikai katonák logisztikai alapismereti, valamint a logisztikus katonák (altisztek, legénységi állomány) szakmai kiképzési programját, egységesíti az osztálybasoroló vizsgáztatást.

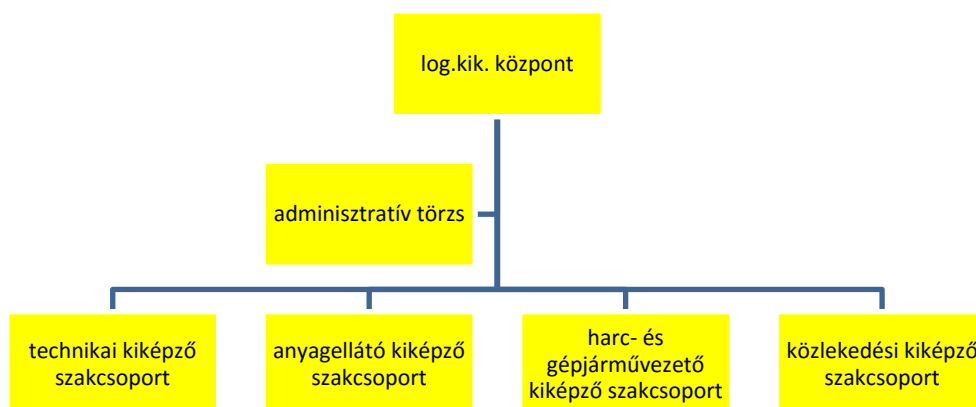
A logisztikai kiképző központ feladataihoz az alábbiak tartozhatnak:

- harc- és gépjárművezetők, logisztikai szakbeosztású katonák kiképzése, továbbképzése, szakbeosztásra történő felkészítése;
- harc- és gépjárművezetők, logisztikai szakbeosztású katonák osztálybasoroló vizsgára történő felkészítése, vizsgáztatása;

¹⁴ Kiképzési program az MH logisztikai legénységi állományú katonák és alegységek részére

- nem logisztikai beosztású katonák logisztikai ismereti oktatása;
- logisztikai szakmai versenyek, rendezvények lebonyolítása;
- kezelők oktatása az új típusú eszközök kezelésére, karbantartására.

A logisztikai kiképző központ javasolt szervezeti struktúrája:

- a technikai kiképző szakcsoport feladata a haditechnikai eszközök kezelő, üzemeltető, karbantartó, javító személyi állomány felkészítése, kiképzése;
- az anyagellátó kiképző szakcsoport feladata az ellátó, anyagkezelő, illetve raktárosi beosztásban lévő katonák felkészítése, továbbképzése;
- a harc- és gépjárművezető szakcsoport feladata a Magyar Honvédségben rendszeresített főbb kerekes harc- és gépjárművezetők kiképzése, osztálybasoroló vizsgáztatása;
- a közlekedési kiképző szakcsoport feladata a katonai szervezetek szállítási, közlekedési beosztásban lévő katonák szakmai felkészítése, kiképzése.

Összességében kijelenthető, hogy a logisztikai kiképző központ megalakítása a katonai szervezetek kiképzési terheit jelentősen csökkentené, a logisztikai, illetve a gépjárművezető állomány kiképzését egységesítené.

Nyilvántartás fejlesztése

A Magyar Honvédség, mint gazdálkodó szervezet részére a vagyon nyilvántartása törvénybeli kötelezettség. A nyilvántartási rendszert úgy kell kialakítani, hogy megfeleljenek az alábbi jogszabályok és közjogi szervezetszabályozó eszközök vonatkozó rendelkezéseinek:

- a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény;
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény;
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet;
- az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet;
- a nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény;
- az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény;
- az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 254/2007. Korm. rendelet;
- a honvédelmi szervezetek működésének az államháztartás működési rendjétől eltérő szabályairól szóló 346/2009. (XII. 30.) Korm. rendelet;
- a Honvédelmi Minisztérium fejezet központi és intézményi gazdálkodásának rendjéről szóló 24/2015. (VI. 15.) HM utasítás;
- a Magyar Honvédség adatvédelmének szakirányításáról és felügyeletéről, valamint a Magyar Honvédség Adatvédelmi, Adatbiztonsági és Közérdekű adatok kezelésére vonatkozó Szabályzatának kiadásáról szóló 77/2012. (X.27.) HM utasítás;
- a kormányzati funkciók, államháztartási szakfeladatok és szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 68/2013. (XII. 29.) NGM rendelet;
- a Honvédelmi Minisztérium fejezet Egységes Számviteli Politikája (1. melléklet a 4/2012. (HK. 5.) HM VGHÁT szakutasításhoz);
- a Honvédelmi Minisztérium költségvetési fejezet nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközeinek és készleteinek számí-

tógépes analitikus nyilvántartásának rendjéről szóló 29/2014. (HK 11.) HM KÁT szakutasítás.

A számviteli politika célja olyan számviteli rend kialakítása, amely alapján megbízható, valós információt tartalmazó költségvetési beszámoló állítható össze, s amely a vezetői döntésekhez pontos, precíz, használható információt nyújt a gazdálkodásról, illetve a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetről. Az analitikus nyilvántartás a főkönyvi elszámolások mellett vezetett részletező, mennyiségi és/vagy értéki nyilvántartás, az egyes összevont (főkönyvi) számlák részletes tagolása.

A Magyar Honvédség a gazdálkodás számvitele keretében a logisztikai szakanyagok nyilvántartását és az adatok feladását a főkönyv felé a „Szakági analitikus nyilvántartó rendszerrel” és az „Egység szintű analitikus nyilvántartó rendszerrel”, vagyis az ESZKÖZ programrendszerrel hajtja végre. Az MH Anyagellátó Raktárbázis a lőszeres, rakéták, műszaki harcanyagok, repülőműszaki és kiképzéstechnikai pirotechnikai anyagok MH-szintű sorozatszám szerinti nyilvántartását külön erre a célra kifejlesztett HARCANYAG nyilvántartó programmal vezeti.

Az analitikus nyilvántartásoknak – a főkönyvvel egyezően – biztosítaniuk kell a beszámolókat, időközi mérlegjelentések és költségvetési jelentések alátámasztottságát. A Magyar Honvédségben alkalmazott ESZKÖZ program alkalmas a számviteli törvényben meghatározott információk biztosítására, azonban nem képes a megalapozott vezetői és szakmai döntések előkészítése érdekében kiemelt fontosságú objektív, azonnali információk szolgáltatására, többek között ezért is szükséges a központi ellátó szervezetek részére a központi beszerzésű befektetett eszközök és forgóeszközök másodlagos nyilvántartásba vétele, ami jelentős adminisztratív terhet ró a szervezetekre.

Mindezek tükrében, a Magyar Honvédségnek szüksége van egy olyan nyilvántartási rendszerre, amely a számviteli előírásokon túl az alábbi vezető és szakmai igényeket is kielégíti:

- gazdaságos, költséghatékony működtetés;
- a szövetséges rendszeren belüli logisztikai interoperabilitás (NSN, NCAGE kódok)¹⁵;

¹⁵ NSN - NATO Stock Number (NÁTO raktári kód), NCAGE - NATO Commercial And Government Entity (NÁTO kormányzati és kereskedelmi azonosító)

- minimalizálja a humán erőforrást, ezáltal az emberi tévedés lehetőségét, legyen képes mozgásbizonylatok kiállítására (RFID¹⁶ beolvasás lehetősége), jelölje a tárolás pontos helyét, egyszerűsítse a leltározást;
- csökkentse a papír alapú dokumentálást, tegye lehetővé az elektronikus anyagigénylést, annak jóváhagyását;
- azonnal aktualizálódó adatokat biztosítva, támogassa a szükségletek tervezését, beszerzés előkészítését, összesítse a beérkezett igényeket;
- hierarchikus, kombinálható törzsadatokkal, hálózatba kötve különböző szintekhez kötött jogosultsággal, az arra felhatalmazott személyek részére nyújtson információt az anyagi készletekről;
- egyszerűsítse a leltározást;
- legyenek kinyerhetőek az előírt logisztikai jelentések adatai;
- a mennyiségi információkon kívül biztosítson más, a termékre jellemző adatokat is, úgymint:
 - befoglaló mérete, súlya;
 - sorozatszám;
 - gyártás ideje, származása, (gyártója), szavatossági ideje, meghosszabbítás regisztrálása;
 - szükséges és végrehajtott karbantartások;
 - meghibásodáskor a hiba jellege, javítóanyag szükséglete;
 - az elvégzett javítások jellege, beépített anyagok;
 - teljesített kilométer, üzemóra;
 - felhasznált hajtó- és kenőanyag;
 - minőségbiztosítási adatok (érintésvédelem, nyomáspróba stb.).

Nyilvántartás modernizálásának szükséges irányai

A logisztikai nyilvántartás modernizálásának alapja az elektronikus adatrögzítés és adatfeldolgozás. A nyilvántartások elektronikus úton

¹⁶ RFID - Radio Frequency IDentification (rádiófrekvenciás azonosítás)

történő tárolásának és feldolgozásának jelentős bürokráciacsökkentő hatása van, amely a jelenleg használt korszerűtlen (olykor indigós) dokumentumok megszüntetésén túlmenően az adminisztratív tevékenységgel töltött idő jelentős csökkentésével is jár.

A logisztikai nyilvántartások elektronikus feldolgozása a jelenleg manuálisan vezetett több mint 300 db logisztikai okmány felének kiváltását, illetve egyszerűsítését tenné lehetővé, amelynek jelentős bürokráciacsökkentő hatása van.

A nyilvántartás és adatfeldolgozás korszerűsítése az elektronikus azonosítási rendszerek (vonalkódok, RFID) azonos rendszerű, vagy kombinált alkalmazásával lehetséges.

Az elektronikus azonosítási és feldolgozási rendszerek alkalmazását az alábbi logisztikai folyamatokba lehet beintegrálni:

Raktározás terén:

- anyagok mennyiségi, értékcsoport szerinti és értékbeli nyilvántartása;
- anyagok beszállítók szerinti nyilvántartása;
- elektronikus anyagigénylések alakulaton belül, illetve központi készletből;
- anyagok pontos helyének meghatározása;
- szavatossági idők figyelése, a módosítások rögzítése;
- utalványozás automatizálása;
- leltár-felvétel egyszerűsítése;
- selejtek kezelése;
- készletszint figyelése, megrendelés vagy beszerzés igényének jelzése.

Szállítmányozás terén:

- (egység)rakományok összeállítása;
- be- és kiléptetések regisztrálása;
- szállítmányok nyomon követése;
- szállítmányok biztonságának növelése.

Technikai eszközök üzemeltetése terén:

- technikai paraméterek (alvázsám, motorszám, tartozékok) rögzítése;
- üzemeltetési paraméterek rögzítése, göngyöltése (életkor, megtett kilométer, üzemóra stb.), statisztikai adatok kinyerésének lehetősége;
- naptári időhöz, valamint futásteljesítményhez kötött technikai kiszorgálások, időszakos bevizsgálások időbeni jelzése, végrehajtásának dokumentálása;
- javításokkal kapcsolatos (beépített javítóanyagok, részegységek, javításra fordított idő, a javítást végzők adatai, ráfordított munkaóra, ráfordított költségek, elektronikus javítóanyagigénylés stb.) adatok rögzítése és kinyerése,
- hadrafoghatósági mutatók rögzítése, adat lekérdezés;
- hajtó- és kenőanyag feltöltés dokumentálása, adatainak göngyöltése, átlagfogyasztás számítása;
- objektumokba, valamint objektumon belüli telephelyekre, tárolóhelyekre történő be- és kilépés regisztrálása.

Vezetői döntések előkészítése terén:

- anyagi-technikai harcérték-jelentések gépi kitöltése;
- különböző vezetési szinteken személyre szabott hozzáférési engedélyekkel, feladattól függően aktív és passzív felületeken munkavégzés vagy adatokhoz történő hozzáférés (feldolgozók, raj, szakasz, zászlóalj, dandár, MH ÖHP, MH LK, HVK szinten) biztosítása.

Összességében, szükséges a katonai logisztikai folyamatok támogatására egy olyan központosított, hálózati struktúrában működő, logisztikai információs rendszer kifejlesztése, amely képes kiváltani a jelenleg egyedileg (elszigetelten) működő logisztikai információs alkalmazásokat, valamint a jelenleg használt ESZKÖZ programot, és képes mind a végrehajtó, mind a döntéshozó állomány számára a szükséges információ szolgáltatására.

A feladat megvalósításához szükséges a számítógépes rendszerre vonatkozó követelmények¹⁷ meghatározása melyek a következők:

A számítógépes rendszer tervezése (Computer System Design):

- a szoftverkövetelmények meghatározása (Software Requirements);
- a szoftver tervezése (Software Design);
- a szoftver megvalósítása (Software Implementation);
- a HW-SW rendszer integrálása (Computer System Integration);
- installálás és rendszerintegrálás a teljes rendszer vonatkozásában (Installation and System Integration);
- üzemeltetés és módosítások (Operation and post-delivery modifications).

Hardver fejlesztése:

A nyilvántartással szemben támasztott követelményekhez szükséges adatbázis és adatforgalom kezeléséhez igen fejlett központi hardver-elem szükséges, amellyel jellemzően a katonai szervezetek jelenleg nem rendelkeznek, a jelenlegi KGIR elemek kapacitása véges.

A hardver-elemek beszerzésénél figyelembe kell venni, hogy az ország különböző helyőrségeiben elhelyezett katonai szervezetek, központi raktárak, vezetési elemek részére párhuzamos, azonnali adatforgalmat biztosítson. A kialakításra kerülő szerver-rendszernek biztosítania kell a bővíthetőséget és a folyamatos rendelkezésre állást. Az üzembiztonság fenntartása érdekében a központi hardver-elemeket rendszeresen frissíteni kell.

A végponti hardver-elemek mennyisége alapvetően függ:

- a nyilvántartó program kapacitásától (képes-e a korábban felsorolt vele szemben támasztott igények mindegyikét teljesíteni vagy kevesebb modul áll rendelkezésre);
- a katonai szervezetek logisztikai feladataitól (ellátó-ellátott);

¹⁷ Forrás: A funkcionális biztonságra vonatkozó vagy kapcsolódó szabványok, előírások (2GE mérnöki iroda)

- a logisztikai objektumok laktanyán belüli elhelyezkedésétől, tagoltságától;
- a hozzáférési szintek megállapításától, engedélyezésétől.

A végpontokat szükséges legalább MS Windows 7 kompatibilis számítógéppel ellátni, melynek technikai paramétere¹⁸ a következő:

- 1 gigahertzes (GHz) vagy gyorsabb 32 bites (x86) vagy 64 bites (x64) processzor;
- 1 gigabájt (GB) RAM (32 bites rendszerhez) vagy 2 GB RAM (64 bites rendszerhez);
- 16 GB (32 bites rendszerhez) vagy 20 GB (64 bites rendszerhez) szabad lemezterület;
- DirectX 9 grafikus eszköz WDDM 1.0 vagy újabb illesztőprogrammal.

A végpontgépek mellett a felhasználók feladatának megfelelően kiegészítő eszközöket (nyomtató, kódolvasó, kód-előállító stb.) kell biztosítani.

Minden helyszínhez a kialakításra kerülő rendszer szükségleteinek megfelelő adatátviteli sebességű MH intranet **hálózati** hozzáférést szükséges biztosítani.

Szoftver és fejlesztése (testreszabása):

Szükséges a nyilvántartó programmal szemben támasztott követelményekhez testreszabott logisztikai szoftver kifejlesztése vagy beszerzése.

A szoftvernek biztosítania kell:

- adatintegritást (az adatok és kapcsolatok helyessége, érvényessége és ellentmondás-mentessége);
- rugalmasságot (az adatok egyszerű módosíthatósága);
- hatékonyságot (gyors keresés és módosítás);
- adatfüggetlenséget (hardver- és szoftverfüggetlenség);

¹⁸ Forrás: Windows 7 rendszerkövetelmények (<http://windows.microsoft.com/hu-hu/windows7/products/system-requirements>)

- adatbiztonságot (védelem hardver- és szoftverhibákkal szemben);
- adatvédelmet (illetéktelen felhasználókkal szemben);
- osztott hozzáférést (több felhasználó egyidejű hozzáféréseinek biztosítása);
- archiválhatóságot (biztonsági mentéseket);
- egyszerűséget (felhasználóbarát felületet);
- bővíthetőséget (funkciók, modulok utólagos hozzáillesztése);
- gyorsaságot (a nagy adatforgalom gyors feldolgozását);
- biztonságot (emberi hibák kizárása vagy minimalizálása).

A kialakítandó információs rendszer legkedvezőbb változata, amikor valamennyi parancsnoki szint hozzáfér passzív felületen az alárendeltjei adataihoz, biztosítva az azonnali naprakész információkat. A passzív felület lehetőséget adna a különböző adatok lekérdezéséhez, saját alegységek vonatkozásában akár a leltározási modulhoz is, megkönnyítve az ellenőrzést, viszont nem enged az adatokon módosítást. Az aktív felületeken (logisztika) történnek a változások, utalványozás, javítás dokumentálása, anyagfelhasználás stb.

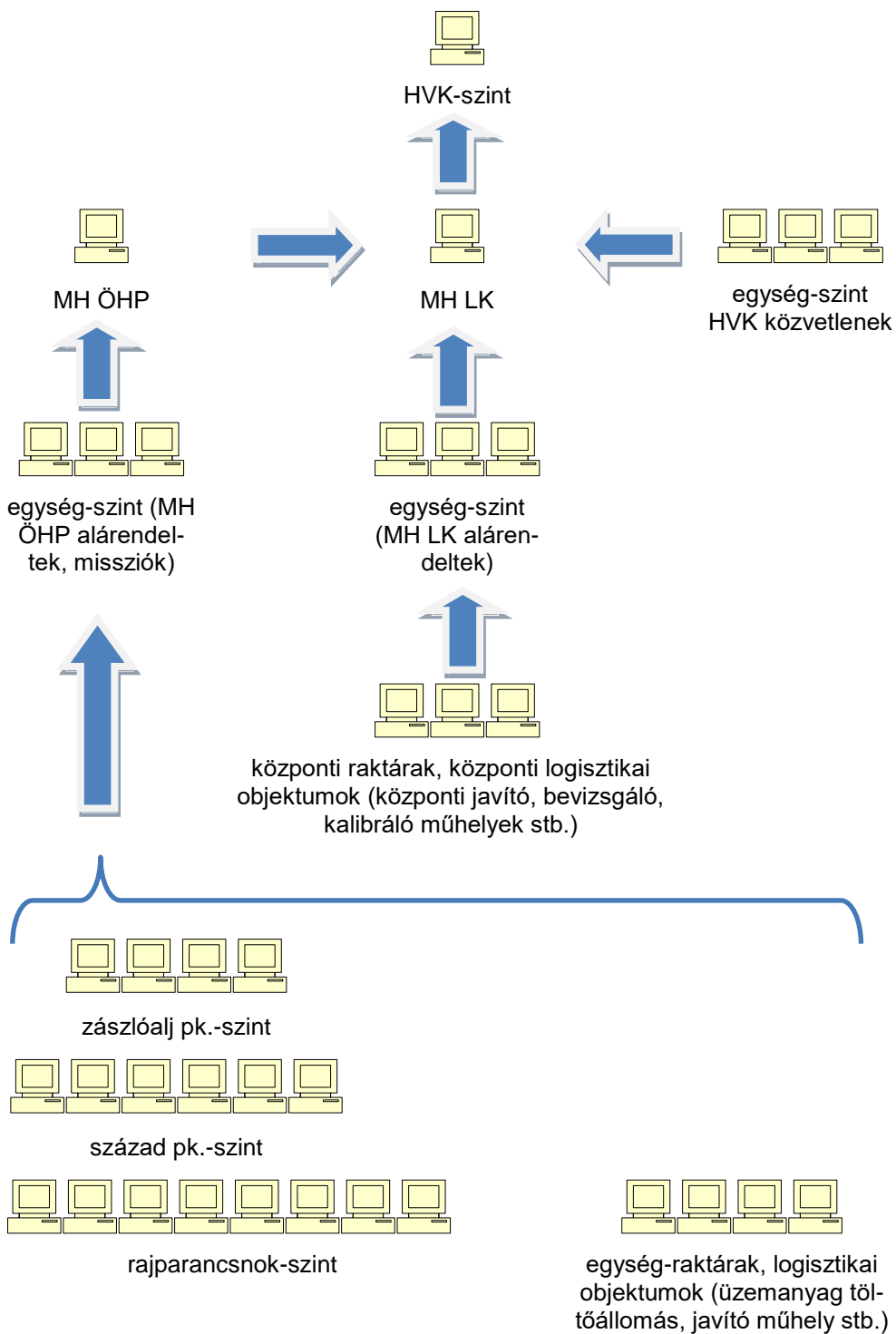
Az MH LK részére jogosultságot kell biztosítani valamennyi katonai szervezet adatainak a hozzáféréséhez, az interferencia elkerülése érdekében a vezérkari szintnek is az MH LK adatbázisát kell látnia.

A hozzáférést nem csak parancsnoki, illetve logisztikai szakemberek részére szükséges engedélyezni, hanem a szakbeosztást betöltők részére is, pl. híradó főnök hozzáfér a híradóeszközök adataihoz, a műszaki szakbeosztású a műszaki szaktechnikai eszközökhöz stb.

A számszaki adatokon túlmenően akár hadrafoghatósági, akár bármely statisztikai adat - úgymint üzemeltetési adatok -, is lekérdezhetővé válhatnak.

A modern nyilvántartási rendszer kialakítására a tárca az első lépéseket már megtette, az érintettek részére a feladatok a Magyar Honvédség logisztikai információs rendszer kezdeti képességének kialakításáról, valamint a rendszer bevezetésével kapcsolatos feladatokról szóló 78/2015. (HK 11.) HM KÁT–HVKF együttes intézkedésében meghatározta.

A nyilvántartó-rendszer javasolt struktúrája:

Összességében megállapítható, hogy amíg a logisztikai haderőtervezési, valamint a doktrinális szervezeti fejlesztés a logisztikai tervezési és szabványosítási feladatokat tenné hatékonyabbá, támogatva ezzel a Magyar Honvédség haderőtervezési, szabványosítási és doktrinális tevékenységét, addig a logisztikai kiképzések központosítása elsősorban a katonai szervezetek leterheltségét csökkenti.

A modern nyilvántartó rendszer kialakításának több előnye lehet, egyrészt azonnali, naprakész adatot biztosít a döntéshozáshoz a különböző vezetési szinteken, leegyszerűsíti az időigényes anyagi-technikai harcérték-jelentés összeállítását, valamint drasztikus bürokráciacsökkentő hatásával jelentős adminisztratív megtakarítással járna.

Felhasznált irodalom:

A védelemgazdasági és központi logisztikai feladatokat ellátó szervezetek átalakításával összefüggő feladatokról szóló 30/2013. (V. 17.) HM utasítás

A Magyar Honvédség egyes katonai szervezetei feladatrendszerének módosításával kapcsolatos feladatok végrehajtásáról szóló 57/2015. HVKF parancs

Magyar Honvédség Állománytábláiban alkalmazandó hadfelszerelések lajstroma (Nyt. szám: 1526/216/54-36/2014)

A Magyar Honvédség hatályos nyílt és különleges nyílt szolgálati könyvek szakmai felelős jegyzéke (Nyt. szám: 85-49/2015, MH KDK kiadvány)

„A Magyar Honvédség humánstratégiája a 2012–2021 közötti időszakra” kiadásáról szóló 79/2011. (VII. 29.) HM utasítás

A Magyar Honvédség 2016 - 2017 – 2018. évi kiképzési feladatairól szóló 364/2015 HVKF intézkedés

Az osztálybesorolás rendjéről szóló 72/2009. (VIII. 28.) HM utasítás